

Van Beek

garanties een amendement in te dienen, omdat de uitgaven gedaan zijn en passen binnen de vastgestelde begroting.

Het is positief dat in aanloop naar de behandeling van de Voorjaarsnota 2004 er overleg zal plaatsvinden tussen de minister en het Presidium om ervoor te zorgen dat de structurele effecten van de vraagstelling op een goede wijze worden behandeld.

Als de Kamer een extra bedrag van enkele miljoenen blokkeert zonder dekking, dan dienen elders op de begroting maatregelen te worden getroffen om ervoor te zorgen dat er in het begrotingsjaar 2003 een overschrijding van de totale kaders plaatsvindt. Dat houdt in dat of binnen de Hoge Colleges van Staat of binnen de begroting voor het ministerie van BZK posten moeten worden geblokkeerd om te voorkomen dat er alsnog een overschrijding plaatsvindt.

De heer **Crone** (PvdA): Nu wordt het echt te gek voor woorden. U zegt dat via de begroting voor de Kamer de kaders niet mogen worden overschreden. De kaders zijn beslissingen ingevolge de Zalmsystematiek die door een meerderheid van de Kamer bij regeerakkoord worden vastgesteld. Dat is allemaal prima, maar wat niet geldt, is dat de Kamer per definitie onder de kaders valt. Dat is een heel principiële punt. Ik zal mijn betoog van zo-even niet herhalen. Een meerderheid van de Kamer heeft deze politieke beslissing genomen. Wij zien straks wel bij de stemming over de amendementen hoe het afloopt. Maar "kaders" zijn nu net het verkeerde woord in deze discussie. Het is heel simpel. Als de Kamer meer geld uitgeeft, heeft dat niets te maken met de kaders.

De heer **Van Beek** (VVD): Als de Kamer van plan is, meer geld uit te geven, moet er ergens anders minder geld worden uitgegeven. Het is immers niet de bedoeling dat per saldo de totale uitgaven van de overheid stijgen.

De ingediende motie is vreemd aan de orde van de dag. Als het onderwerp bij de raming op de agenda staat, zullen wij die discussie aangaan. Ik zal mijn fractie daarover negatief adviseren.

Mevrouw **Kant** (SP): Dat is heel erg

jammer. Ik had van u steun verwacht na uw eerste termijn.

De **voorzitter**: Nee mevrouw Kant, u spreekt nu voor de tweede keer een waardeoordeel uit. De Kamer stemt vanavond. U hebt uw motie ingediend en uitvoerig toegelicht.

De heer Van Beek heeft zijn tweede termijn beëindigd.

Het woord is aan de minister.

□

Minister **Remkes**: Voorzitter. Het is wellicht goed dat ik nog een paar opmerkingen maak over het beeld van de ontwikkeling van inkomsten en uitgaven van de Kamer. Er is in de afgelopen jaren een serieuze poging van de zijde van de Kamer gedaan om de aangegane inspanningsverplichting invulling te geven inzake de kostenontwikkeling via onderuitputting. Daar staat tegenover dat in de afgelopen drie jaar sprake is geweest van een reële groei van 16% tegenover een reële groei van de totale collectieve sector van 5%. Daar waren overigens goede redenen voor. Ik wil bepaald niet het beeld van spijlucht oproepen. Een ander moet echter in het achterhoofd worden gehouden bij het totale financiële plaatje.

Het gaat om twee zaken. De heer Weisglas zegt de twee posten in de begroting 2003 transparant te willen maken. Dat is een legitieme overweging. In het gesprek van de heer Weisglas en mijzelf is dat aan de orde geweest. Hij schrijft mij bij brief van 20 november: "Een van de beide claims kan dus worden ingetrokken, omdat de desbetreffende uitgaaf kan worden gecompenseerd door de onderuitputting." Naar mijn overtuiging zou dat ook met het grootst mogelijke gemak kunnen gelden voor de andere claim. Precies om die reden heb ik mijn standpunt ingenomen. Ik herhaal mijn toezegging aan de Kamer dat als het onverhoopt niet lukt, het probleem vanzelfsprekend bij slotwet wordt opgelost. Daarvoor is geen amendement nodig.

De vorige voorzitter van de Kamer is een inspanningsverplichting aangegaan ten opzichte van mijn voorganger. Die inspanningsverplichting is inmiddels opgelopen tot 5,5 mln euro per jaar. Er hoeft wat mij betreft niet per se een regimeverandering te komen. Ik heb het aanbod gedaan om behulpzaam

te zijn aan de Kamer. Als het aanbod niet wordt aangegrepen, ga ik ervan uit dat de inspanningsverplichting van 5,5 mln euro blijft bestaan. Dat is een logische, consistente redenering. Ik ben alsnog bereid, daarover te praten. Ik heb via deze benadering geprobeerd om het dilemma dat bij sommige fracties speelt op te lossen. Er is immers sprake van een ongedekt amendement. Er kan geen sprake van zijn dat als dit amendement wordt aangenomen, er op de begroting van de andere Hoge Colleges van Staat of op de afgelopen dinsdag vastgestelde begroting van Binnenlandse Zaken allerlei dingen moeten veranderen. Dat is niet aan de orde. Er is sprake van een ongedekt amendement. Ik heb geprobeerd daarbij een redelijke weg aan te geven om alle goede dingen in de wereld bij elkaar te brengen. Ik ga ervan uit dat het signaal wordt opgepikt.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Na de schorsing is de suppletoire begroting van Economische Zaken aan de orde.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Voorzitter: Weisglas

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (29339).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Depla** (PvdA): Voorzitter. Op 4 december hebben wij met de minister gedebatteerd over de problemen van de zendmast in IJsselstein. 4500 woningen met de bijbehorende bewoners hebben last van de zendmasten. Zij bellen op en horen in plaats van hun schoonmoeder de radio door de telefoon. Mocht je er wonen en werken, krijg je als je wilt e-mailen of internetten geen verbinding met internet, maar radiogeluiden uit je box en uit je computer. Er lijkt schot te zitten in de

Depla

tussenoplossing, dat bleek de vorige keer ook. De overlast wordt daardoor kleiner, maar is nog niet verdwenen. Een eindoplossing ligt buiten de regio, maar de regio is niet zonder hulp van het Rijk niet in staat om de problemen buiten de regio op te lossen.

Op de organisatorische kanten zullen wij in een VAO terugkomen, hier gaat het vooral om de financiële kant. Om ervoor te zorgen dat de hulp niet alleen uit woorden bestaat, maar ook uit daden, heeft de PvdA-fractie een amendement ingediend. Wij vinden dat de eindoplossing betaald zou moeten worden door de regio, het Rijk en Nozema. Op basis van de huidige gegevens is onze inschatting dat een dergelijke eindoplossing, te weten verplaatsing naar het IJsselmeer, ongeveer 9 mln euro kost. Wij hebben een amendement ingediend om daarvoor 3 mln vrij te maken, zodat het deel van het Rijk er alvast is. Er wordt dus 3 mln euro gereserveerd, zodat ook het Rijk bijdraagt aan de eindoplossing.

De dekking hebben wij gevonden in een meevaller van in totaal 15 mln euro op artikel 10, vanwege de meevallende ontvangst bij de uitgifte van de vergunningen voor FM- en AM-frequenties. Wij zoeken juist dáár de dekking, omdat wij op deze wijze oorzaak en gevolg bij elkaar houden. Wij verdienen allemaal aan de zendfrequenties. Laten wij de mensen die daar last van hebben, een deel van de inkomsten meegebruiken om het probleem op te lossen. Dan wordt ook de belofte gestand gedaan die de politiek zowel lokaal als landelijk heeft gedaan, namelijk dat wij niet alleen dingen beloven, maar beloftes ook waarmaken. Dat is de achtergrond van dit amendement.

□

Minister **Brinkhorst**: Voorzitter. Ik dank de heer Depla voor het indienen van zijn amendement, maar gelet op de inhoud is het ongewenst. De financiële dekking is ontoereikend en het amendement is praktisch niet uitvoerbaar. Het is ongewenst, omdat het typisch een probleem van subsidiariteit betreft. Het is een probleem van Utrecht en IJsselstein, niet van het Rijk.

Wat zijn de feiten? In 1995 is gestart met de bouw van de woonwijk Zenderpark in IJsselstein.

De zendmasten waar het hier over gaat, stonden er al. Toen heeft het lokale bestuur bij de bouw van de wijk beloofd, dat óf de woningen zouden worden aangepast, óf dat de zenders zouden worden verplaatst. Die belofte is tot dusverre niet nagekomen. De verantwoordelijkheid voor het probleem ligt dus bij de gemeente IJsselstein. Dat is het eerste punt. Het Rijk heeft slechts een faciliterende rol gespeeld. Het toenmalige ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft in 2001 namens de staat een bemiddelaar aangesteld tussen de lokale overheden, Nozema, de Provincie Utrecht en de actiegroepen. Dat heeft geleid tot verplaatsing van een van de zenders, de AM 1995, buiten de regio. Daarmee was een groot deel van de problemen opgelost. Ik heb begrepen dat er nu voor de overige problemen een oplossing in zicht is. Ik spreek over het probleem op korte termijn, maar nogmaals, dat is niet op het bord van de centrale overheid te leggen. Wat de kosten op langere termijn betreft, is het plaatsen van een mast bijvoorbeeld in het IJsselmeer een puur bedrijfsmatige zaak. Daar tekent het Rijk niet voor.

Voorzitter. De dekking is ook ontoereikend. De heer Depla geeft aan dat de dekking wordt gevonden in de extra EZ-ontvangsten vanwege de uitgifte van frequenties. Het amendement gaat er van uit dat de inkomsten naar het generale beeld gaan. Dat klopt helemaal niet, want deze middelen heeft EZ nodig om de gemaakte veilingkosten en de omschakelkosten te dekken. Zij kunnen dus niet voor iets anders worden ingezet. Het amendement levert derhalve geen adequate dekking.

Het amendement is ook praktisch onuitvoerbaar. Het is 18 december 2003. U stelt een verhoging voor van verplichtingen en uitgaven van 3 mln euro voor de begroting 2003. Het daadwerkelijk nog betalen van 3 mln euro op rechtmatige wijze, dus met de noodzakelijke zekerheden, is een onhaalbare zaak.

Er is nog een belangrijk bezwaar tegen dit voorstel. Als de Kamer alles wat door anderen wordt veroorzaakt op het bordje van de rijksoverheid legt, is het einde van Nederland snel in zicht.

De heer **Depla** (PvdA): U zegt dat de dekking ontoereikend is. Ik heb de suppletore begroting en uw

antwoorden erop nageslagen. Hierin wordt aangegeven dat de extra uitgaven die nodig zijn voor de veiling minder groot zijn. Ik begrijp uw opmerking dus niet.

Ik vind dat het amendement wel degelijk uitvoerbaar is. U kunt nog voor het einde van het jaar 3 mln euro op de rekening van de gemeente IJsselstein storten onder voorwaarde dat dit bedrag wordt aangewend als een oplossing buiten de regio is gevonden.

U zegt daarnaast dat het aannemen van het amendement ongewenst is omdat het een lokaal probleem is en dat de rijksoverheid daar niets mee te maken heeft. Er zijn enkele redenen om het toch te doen. Het Rijk is akkoord gegaan met deze bouwplannen en is hier nadrukkelijk bij betrokken geweest. Daarnaast is Nozema nog steeds een overheids-NV. Bovendien benutten wij allemaal de zenders die daar staan. Wij hebben er dus de lusten van en dan moeten wij niet de lasten bij de bewoners leggen.

Minister **Brinkhorst**: Het is prima dat de lasten niet bij de bewoners worden neergelegd. Als belangenbehartiger voor de lokale omgeving is het de heer Depla natuurlijk gegeven om hierover het woord te voeren in de Kamer. Hij heeft dus zendtijd gekregen voor het voeren van dit debat. Daarmee is niet gezegd dat het een rijksprobleem is geworden. De gemeentelijke overheid heeft een belofte gedaan. Ik vind dat de overheid betrouwbaar moet zijn en resultaten moet boeken. Dat is tot nu toe niet gebleken. Het is misschien te betreuren voor de heer Depla dat hij in een gemeente woont die haar beloften niet nakomt. Dat is echter geen zaak van het Rijk.

Het is altijd duidelijk geweest dat EZ alleen een deel van de opbrengsten van de frequenties zou krijgen voor het dekken van de veilingkosten en de omschakelkosten. EZ ontvangt dus niets voor zaken die daar niets mee te maken hebben. De rest van de opbrengst gaat gewoon naar het FES. De FES-wet stelt dan ook dat die opbrengsten na aftrek van de veilingkosten ten gunste van die staatsschuld moeten worden gebracht waarna het FES via een annuïteit wordt gevoed uit de hierdoor ontstane rentemeevaller. De kosten van verplaatsing van zendmasten hebben geen enkele relatie met de veilingen en kunnen

Brinkhorst

derhalve niet van de veiling-opbrengst worden afgetrokken.

Ik blijf er dus bij het dat een ongewenst amendement is omdat het een ontoereikende dekking heeft. Ik ontraad het aannemen ervan ten sterkste.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor om vanavond hierover te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (29340).

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb één vraag in dit debat naar aanleiding van het debat dat wij gisteren voerden met de minister van Financiën over de Najaarsnota 2003. Deze vraag betreft de overschrijding bij met name de AWBZ die de Najaarsnota 2003 laat zien. Ik prijs mij gelukkig dat er voldoende meevallers waren bij de budgetdiscipline in de sector sociale zekerheid en arbeidsmarkt om beide bewindslieden niet tot een bezuiniging in de najaarsnota 2003 te forceren. Ik hecht eraan om mede namens mijn fractie naar voren te brengen dat dit een slechte voorspelling is voor het moeilijke jaar 2004.

Het Centraal Planbureau heeft al berekend dat het begrotingstekort in 2004 3,25% van het bruto Nederlands product zal zijn. Wij weten wat dit betekent, in het licht van de Europese discussie, nog onverlet de begrotingsregels van het kabinet. Ik verzoek beide bewindslieden, vooral de minister, mij te duiden wat de consequenties voor de zorgbegroting in het jaar 2004 kunnen zijn van de tegenvaller die met de najaarsnota in beeld komt.

Niet alleen de consequenties voor de begroting 2004 moeten in beeld komen, mijn fractie vreest met grote

vreze voor de consequenties voor de zorgbegroting in het jaar 2004. De minister van VWS heeft al eerder gezegd dat hij krap geraamd heeft voor zijn begroting. Hij zit in een krappe jas. Als er nu een overschrijding is, met mogelijk grote consequenties voor 2004, vraag ik hem die consequenties in beeld te brengen. Ik breng ook het debat over chronisch zieken en gehandicapten in herinnering. Zij worden op grote kosten gejaagd als gevolg van het bezuinigingspakket van de minister voor 2004. Is het voorstelbaar dat lopende het jaar 2004 de begroting van VWS zodanig wordt aangepast dat meer nieuwe eigen bijdragen of vormen van eigen risico voor specifieke zorgbehoeftes gaan ontstaan? Mijn fractie zou daar bijzonder tegen zijn, maar als de minister antwoordt dat die mogelijkheid bestaat, ben ik helemaal teleurgesteld dat wij het debat met de minister-president over de mogelijke doorwerking van de voorspelling van het CPB voor het jaar 2004 niet eerder hebben gevoerd. In de loop van het komende jaar missen wij de mogelijkheid om via de inkomstenkant nog iets te doen om het beeld te corrigeren. Alle nadruk ligt dan op de uitgaven. Gisteren hebben wij een debat gehad met de minister van Financiën. Hij heeft er de nadruk op gelegd dat het wel kan, maar dat het uitzonderlijk is om een begroting in de loop van het jaar aan de inkomstenkant te repareren. Alle druk ligt dan op deze twee bewindslieden, gelet op de begrotingsafspraken en de praktijk bij een overschrijding in het kader van de voorjaarsnota. Het gaat dus mis met de zorg in 2004. Ik hoop dat ik de bewindslieden erop kan aanspreken dat zij andere manieren vinden om de problemen op te lossen. Ik verzoek hen om in dit debat maximale helderheid te bieden.

Minister Hoogervorst: Voorzitter. Ongetwijfeld wordt 2004 een moeilijk jaar voor de zorgbegroting en vermoedelijk voor alle begrotingen. Ik heb de Kamer nog voor de najaarsnota een brief met de laatste stand van zaken gegeven. Die was niet al te florissant. Wel had een aantal tegenvallers dat in 2003 zich bij de AWBZ heeft voorgedaan vooral betrekking op voorgaande

jaren. Wij behoeven niet te verwachten dat de structurele doorwerking daarvan zo groot zal zijn als de impact in 2003 was.

Zo slecht gaat het nu echter ook weer niet met de zorg. Er zit nog steeds een heel forse groei in het volume, onder andere omdat de aanpak van de wachtlijstenproblematiek nog steeds open einden heeft. Het gaat slecht met de Nederlandse economie, maar met de werkgelegenheid in de zorg gaat het ongelofelijk goed. Er komen al een aantal jaren per jaar tienduizenden banen bij. Het is onzinnig om een beeld van de zorg te schetsen alsof het om een verloederde begroting en een verloederde sector gaat. Sterker nog, er is geen sector in Nederland waar het op het ogenblik zo goed gaat als in de zorg.

Het is betrekkelijk zinloos om nu in te gaan op wat er allemaal kan gebeuren in 2004, omdat ik het gewoon nog niet weet. Ik weet wel dat wij in het regeerakkoord heel heldere afspraken hebben gemaakt. Zelfs al was er geen regeerakkoord geweest, dan zou elk verstandig kabinet in de zeer penibele omstandigheden waarin de Nederlandse economie en de Nederlandse overheidsfinanciën zich op dit moment bevinden moeten reageren op verdere tegenvallers. Dat kan met allerlei maatregelen. Ik sluit helemaal niets uit. Ik geef op dit moment ook geen voorrang aan bepaalde types maatregelen. Ik zeg niet dat ik dan bij voorrang een eigen bijdrage zal voorstellen, of pakketmaatregelen, of budgetplafonds. Al deze instrumenten zijn in het regeerakkoord als mogelijkheden genoemd en wij zullen deze brug nemen als wij ervoor staan. Ik denk dat de heer Vendrik echt wel begrijpt waarom ik me op dit moment, terwijl ik nog niet weet hoe omvangrijk dit probleem zal worden en of het zich wel zal voordoen, nog niet aan allerlei bespiegelingen overgeef over een mogelijke oplossing ervan. De staatssecretaris kan hierop ook nog reageren, maar zij staat voor precies hetzelfde probleem.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Ik vind dit onverteerbaar, want er is al heel veel wél bekend over het jaar 2004. Niet voor niets heeft het Centraal Planbureau een raming gemaakt voor de uitvoering van de begroting voor 2004 volgens de meest recente economische